

OBEZBEDITI USLOVE DA IZADJU NA IZBORE

Srpsko nacionalno vece Kosova i Metohije na svojoj Desetoj sednici odrzanoj 22. septembra 2001. godine u konaku manastira Gracanica raspravljalo je o aktuelnoj politickoj situaciji na Kosovu i Metohiji. Sednicom je predsedavao predsednik Veca, Episkop Rasko-prizrenski Artemije. Sednici je prisustvovao i dr Nebojsa Covic, potpredsednik Vlade Republike Srbije i predsednik Drzavnog koordinacionog centra za kosovo i Metohiju.

Posle svestrane rasprave Veca je usvojilo sledece

SAOPSTENJE

1. Srpsko nacionalno vece najostrije osudjuje teroristicki napad na SAD u NJujorku i Vasingtonu.

Vece izrazava duboko zaljenje za zivote nastradalih nevinih ljudi od

napada terorista u NJujorku i Vasingtonu.

Terorizam i teroristicke akcije u NJujorku i Vasingtonu kao i svuda u svetu, pa i na nasim prostorima, imaju iste ideoloske korene. To jos vise upozorava ceo demokratski i civilizovani svet da je terorizam velika opasnost i da kao takav namece neophodnu koordiniranu i organizovanu medjunarodnu borbu protiv toga globalnog zla koje sve vise preti covecanstvu.

2. Vece je saslusalo i usvojilo Izvestaj delegacije SPC o poseti SAD koji je podneo Episkop Rasko-prizrenski Artemije.

3. U vezi sa registracijom Vece je ocenilo da su se, uprkos opstrukciji pojedinaca ili nekih grupa i nedovoljnom politickom marketingu i medijskom Aranzmanu, Srbi odazvali na registraciju i da je registracija na Kosovu i Metohiji dobro obavljena. Medjutim, Vece ponovo izrazava zaljenje i svoje nezadovoljstvo sto su prognani i raseljeni Srbi van Kosova i Metohije registrovani samo kao glasaci, a ne kao stalni stanovnici Kosova i Metohije. U tome i lezi osnovni razlog sto su se prognani Srbi samo delimicno odazvali na registraciju.

Vece smatra da je u interesu SNZ i drzave da Vlada SR Jugoslavije i republike Srbije i Republike Crne Gore zajedno sa OEBS-om preduzmu korake da se u dogledno vreme izvrsi civilna registracija srpskog i drugog nealbanskog stanovnistva Kosova i Metohije, koji su proterani i sada privremeno zive kao raseljena lica van kosova i metohije i time otklone sadasnji propust.

4. BEZBEDNOST je i dalje za srpsku zajednicu problem broj jedan. Srbi van svojih enklava nemaju slobodu kretanja, nemaju pravo na rad i zaposljavanje. Bez pratnje KFOR-a i UNMIK policije Srbi nemaju slobodan pristup nijednoj lokalnoj i drugoj javnoj instituciji u gradovima na Kosovu i Metohiji. Bez obzira sto medjunarodna zajednica angazuje ne mali broj svojih snaga na zastiti Srba i nekih drugih nealbanskih zajednica, na zalost, moramo konstatovati da to angazovanje daje samo delimicne rezultate. To je uglavnom preventivna zastita od eventualnih teroristickih napada, ali nije i borba protiv terorista i terorizma. Albanski ekstremisti i teroristi slobodno zive i permanentno deluju protivu nealbanskih etnickih zajednica. Zato delovanje terorista i ne jenjava. Borba protiv terorizma na Kosovu i Metohiji mora biti otvorena, organizovana i efikasna.

5. U zizi rasprave na sednici Veca bio je povratak prognanih Srba u svoje domove na Kosovu i Metohiji. Posle dve godine, sada se prvi put organizovano vratila grupa od 60-80 Srba u Osojane-Istok. Povratak srba u Osojane je po Programu Zajednickog komiteta za povratak prognanih Srba (UNMIK, KFOR, UNHCR, SPC, SNV kosova i Metohije, SNV Kosovske Mitrovice). Time je i zvanicno otpoceo proces organizovanog povratka prognanih Srba. vece je ocenilo da je to samo simbolican pocetak. Medjutim, Vece smatra da proces povratka treba ubrzati i omasoviti.

Plan za 2002. godinu treba prosiriti na vise lokacija, ukljucujuci i gradove. Na pitanju povratka Srba treba ukljuciti i aktivno angazovati organe vlasti Republike Srbije i SR Jugoslavije.

6. Vece je istaklo da je krajnje vreme da se sazna istina o sudbini kidnapovanih i nestalih Srba od 1998. godine, a narocito od juna 1999. godine do danas. Ucesnici sednice zahtevaju da se svi faktori nase drzave, predstavnici SNZ na Kosovu i Metohiji i Crveni krst aktivnije i odlucnije angazuju i obezbede da KFOR i UNMIK policija kazu sta sve znaju o nestalim i kidnapovanim Srbima na Kosovu i Metohiji. Odgovor daa oni to ne znaju, nije vise ubedljiv ni za koga. Oni su vlast na Kosovu i Metohiji i oni to moraju znati. U cijem je interesu da se to i dalje taji?

7. Izbori na Kosovu i Metohiji 17. novembra su akutna tema o kojoj medjunarodna zajednica intenzivno trazi odgovor. SNV je ocenilo da izlazak Srba na izbore zavisi u prvom redu od medjunarodne zajednice.

Ako medjunarodna zajednica stvori i radi na stvaranju uslova da Srbi

mogu da slobodno izadju na izbore (bezbednost Srba, povratak prognanih Srba, rasvetljavanje sudbine nestalih i kidnapovanih Srba), i ako se garantuje zastita od nacionalne majorizacije u institucijama, onda je lakse pozvati Srbe na izbore. Dakle, Srbe ne treba pozivati i ubedjivati da izadju na izbore, vec im treba obezbediti uslove da izadju na izbore. Ipak, odluku o izlasku ili neizlasku na izbore, Vece smatra, treba doneti na nivou Drzave.

SNV smatra da bi bilo dobro da se u vezi izbora potpise i dokument o institucionalizacionalnoj saradnji izmedju UNMIK-a

i vlada u Beogradu, da bi se povratilo poverenje naroda kako prema medjunarodnoj zajednici, tako i prema aktuelnim vlastima u Beogradu.

8. Ucesnici u rasravi na sednici izrazili su svoje nezadovoljstvo i zabrinutost sto se presporo prilazi i radi na iznalazenju zajednickih resenja i zauzimanju jedinstvenih stavova na nivou Drzave kao sto su: konkretna saradnja sa medjunarodnom zajednicom, pitanje obrazovanja, pitanje lokalne samouprave u opstinama, participacija Srba u opstinskim vecima i dr. To su neka od bitnih pitanja preko kojih se stvaraju uslovi za opstanak i povratak Srba na Kosovo i Metohiju. Vece je izrazilo nadu da ce Koordinacioni centar svojim angazovanjem dati odgovor na sva ta za sada jos uvek otvorena pitanja.

22. septembar 2001,

Manastir Gracanica

Srpsko nacionalno vece

Kosova i Metohije

OTVORENO PISMO

Gospodin Hans Hekerup SPGS i sef UNMIK-a, PRISTINA

Postovani Gospodine Hekerup,

Proslo je skoro dve godine od usvajanja Programa o koegzistenciji i godina i po od potpisivanja Sporazuma o razumevanju, kao i od donosenja Uredbe 2000/45 o lokalnoj samoupravi opstina. Sva tri dokumenta srpska zajednica je sa zadovoljstvom prihvatila i angazovala se na njihovoj implementaciji. Uredba 2000/45 regulise veoma vazne odnose u zastiti prava manjina na Kosovu od vecinske etnicke zajednice. Medjutim, implementacija tih odredbi Uredbe u praksi nailazi na razne opstrukcije i nerazumevanje. Uredba se razliciti tumaci i provodi, na zalost, i od strane nekih opstinskih administratora. To je uticaloda se Uredba delimicno primenjuje, a u nekim opstinama te odredbe Uredbe uopste se ne primenjuju. To ima negativan uticaj i stvara nepoverenje i otpor u srpskoj

zajednici prema nekim organima UNMIK-a.

Ovim zelimo da ukazemo samo na neka pitanja:

1. Ne primenjuje se ili se lose, pogresno primenjuje odredba Uredbe o formiranju Komiteta za zajednice. Komitet zajednice je najvazniji zastitni mehanizam od preglasavanja (majorizacije) vecinske zajednice nad manjinskom. U Uredbi je predvidjeno da sastav Komiteta zajednica mora biti vecinom od pripadnika manjina. Medjutim, ta odredba ima i jednu manjkavost. Preko drugih etnickih zajednica sada se ponovo srpska zajednica ugrozava. To se cini tako sto Komitet broji sedam clanova, dva clana su iz etnicke zajednice Albanaca, tri iz srpske, jedan iz turske i jedan iz romske zajednice. U praksi, Turcin i Rom ce glasati na strani Albanaca, a Srbi ostaju ponovo u manjini. Kao sto znate ovde je sukob uglavnom izmedju Srba i Albanaca. Uredba ima za cilj da zastiti srpsku nacionalnu zajednicu koja je u manjini i koja je ugrozena. Albanci nastoje da se taj zastitni mehanizam iz Uredbe u praksi eliminiše kroz sadasnju pravnu regulativu. Dakle, Srbi nisu pravno zasticeni i da u takvim uslovima ne vide svrhu svoga ucesca u strukturama UNMIK-a. Zato srpsko nacionalno vece Kosova i Metohije Predlaze da Vi posebnim aktom o primeni Uredbe 2000/45 nadjete modalitet kako bi Srbi bili zasticeni od nacionalne majorizacije Albanaca u strukturama UNMIK-a.

2. Uredba 2000/45 je doneta u duhu programa o koegzistenciji i predvidja formiranje lokalnih administrativnih kancelarija za zajednice na nivou opstina, cime se omogucava da i Srbi mogu koristiti pravne i druge usluge samouprave. U nekim opstinama su lokalne administrativne kancelarije otvorene i dobro funkcionisu. Medjutim, u jednom broju opstina ni posle godinu i po dana od usvajanja Uredbe kancelarije za zajednice nisu otvorene, a neki opstinski civilni administratori i ne misle da implementiraju tu odredbu Uredbe 2000/45. Oni se ponasaju kao da ih ta odredba i zahtevi viseg autoriteta UNMIK-a ne obavezuju (Kosovo Polje, Pec). To unosi konfuziju i nervozu u srpskoj zajednici. Postavlja se pitanje, da li je moguće da i u UNMIK-u ima ljudi koji opstruiraju svoje odluke. Zato, SNV apaeluje na vas gospodine Hekerup da posebnim uputstvom i svojim autoritrom uticete da se ta odredba Uredbe 2000/45 sto pre implementira. Dakle, treba zastitati teoriju koegzistencije pre integracije; zatim, potreba da se zastiti budzet za manjine, odvojene zdravstvene, obrazovne i pravosudne ustanove, kao i zaposlene u njima.

3. kod participacije Srba u opstinska veca ima posebnih teskoca. Pored opstrukcija od snaga bivseg rezima Slobodana Milosevica, gotovo kod svih opstina nailazimo na opstrukciju Albanaca oko odbornika Srba i oko ljudi koje srpska zajednica predlaze daih imenuje SPGS. U nekim opstinama pod pritiskom Albanaca opstinski civilni administratori opdbacuju neke kvalitetne ljude koje srpska nacionalna zajednica predlaze za odbornike i sami predlazu neke za srpsku zajednicu neprihvatljive Srbe (Novo Brdo). Mi smatramo da kandidate za srpske odbornike koje imenuje SPGS treba predlaze srpska nacionalna zajednica, a ako SPGS ima primedbe na nekog od kandidata, onda ce srpska nacionalna zajednica razmotriti primedbe i traziti druge kandidate, ali ne da Albanci predlazu Srbe, jer Srbi nemaju nikakvog uticaja na izbor Albanaca.

4. Skoro u svim opstinama predstavnici srpske nacionalne zajednice koji su prihvatili da participiraju u opstinskim vecima i koje je imenovao SPGS nailaze na prvu prepreku, a to je pod cijom zastavom ce polagati zakletvu i raditi u vecu. U nekim zajednicama odbornici Albanci koji cine vecinu prihvatili su da se upotrebljava samo zastava OUN. To je razumljivo i za srpsku zajednicu prihvatljivo. Medjutim, u nekim opstinama pored zastave OUN koristi se i albanska, dok srpsku zastavu ne priznaju. Takav slucaj je bio u opstini Pec. Tamo je SPGS imenovao dvojicu Srba za odbornike. Njima je ponudjeno da polazu zakletvu pod zastavom OUN, ali i pod albanskom. Srpska zastava od Albanaca nije

prihvacena. Jedan odbornik Srbin je odmah odbio da polaze zakletvu pod albanskom zastavom, a drugi je ne zastavljajući sustinu položio zakletvu, ali se kasnije i on povukao iz veća. Tako u opštini Pec niko od Srba ne participira. Na ovaj problem naišli su i imenovani odbornici Srbi u opštini Obilic. Zbog zastave sednica skupštine je dva puta prekinuta. Sve ovo govori, gospodine Hekerup, da je neophodno da Vi donesete posebno uputstvo o implementaciji Uredbe 2000/45, uključujući i upotrebu zastave. SNV ocenjuje da je najbolje da to uputstvo donesete pre 17. novembra 2001. godine.

5. S obzirom da se permanentno, grubo krše prava manjina na Kosovu i Metohiji od vecinske etnicke zajednice, SNV smatra i apeluje na Vas da donesete posebnu odredbu o zastiti prava manjina na Kosovu i Metohiji.

6. Nailazimo na razlicit odnos civilnih administratora u opstinama u implementaciji ili neimplementaciji regulativa koje donosi SPGS i prema odlukama visih autoriteta. SNV smatra da bi u interesu efikasnog i zakonitog rada trebalo doneti neku regulativu koja bi cvrsce obavezivala nize autoritete UNMIK-a da postuju regulative i zahteve visih autoriteta.

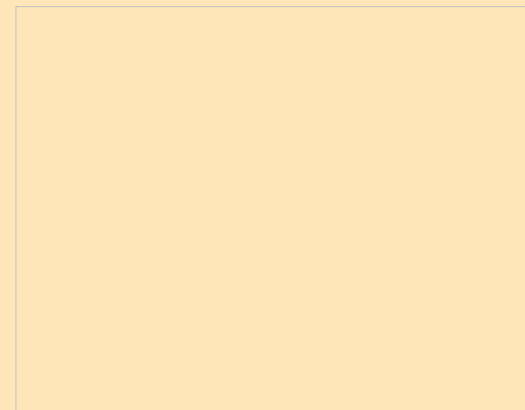
7. S obzirom da je srpska nacionalna zajednica krajnje nezastupljena u administrativnim organima UNMIK-a, Vece Vas moli da Vi svojim autoritetom uticete da se jedan broj eksperata Srba primi na rad u svim departmanima. Time bi srpskoj nacionalnoj zajednici omogucili i olaksali koriscenje nuznih usluga organa UNMIK-a i izbegla diskriminacija etnicke vecine nad pripadnicima srpske zajednice.

Nadamo se da cete imati razumevanja za ove nase predloge i zahteve i uciniti da se ovi problemi razrese.

S postovanjem

SNV Kosova i Metohije

ITALIJANSKA VOJNA DELEGACIJA U DECANIMA

DECANI - Sef Generalstaba Italijanske vojske general Djanfranko Otogali posetio je prekjuce manastir Visoki Decani u sklopu posete Multinacionalnoj brigadi Zapad na Kosovu i Metohiji. Generala Otogalija i ostale clanove visoke italijanske vojne delegacije primio je ispred decanskog bratstva protosindjel Sava Janjic, koji ih je informisao o situaciji u kojoj SPC i njeni vernici zive u ovom delu Kosova i Metohije. Sastanku je prisustvovao i komandant Multinacionalne brigade Zapad, italijanski general Lops. General Otogali je potvrdio cvrstu resenost italijanske armije da nastavi sa zastitom srpskih manastira i crkava koje je general nazvao belezima evropske civilizacije i kulture u ovom delu sveta. Otac Sava je rekao da su, i pored prisustva medjunarodnih snaga, albanski teroristi unistili vise od 100 srpskih crkava i manastira. Takodje, dve godine po zavrsetku oruzanog

konflikta Srbi i ostali nealbanci su na Kosovu i Metohiji izlozeni surovom diskriminaciji i nasilju koje sprovode pripadnici "OVK" i druge ekstremisticke grupe. Otac Sava je izrazio cvrst stav da terorizam predstavlja najveću opasnost za ceo civilizovani svet i da mu se mora suprotstaviti i na Kosovu. "Albanaski ekstremisti bi ovu prelepu crkvu pretvorili u hrpu rusevina da vasi vojnici nisu ovde", naglasio je protosindjel Sava.

On je izrazio zahvalnost italijanskom generalu rekavši da je dva puta u poslednjih 100 godina italijanska vojska spasila manastir Decane: prvi put u Drugom svetskom ratu od albanskih nacista, a sada nakon najnovijeg konflikta.

Slika: protosindjel Sava Janjic sa italijanskom vojnom delegacijom

Dr Nebojsa Covic po povratku iz NJujorka

NEMA NEZAVISNOG KOSMETA

Nezavisnog, kao ni etnicki cistog Kosova i Metohije nece biti. Ono moze, kao sto je bilo i pre sukoba, da bude multietnicki prostor, na kome ce ziveti Srbi, Albanci, muslimani, Goranci i sve ostale nacionalne manjine, koje su tu i zivele. Ovo je garancija koju je jugoslovenska delegacija dobila od Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija. Apsolutnu podrsku nasa delegacija je dobila i po pitanju institucionalizovanja saradnje Savezne Republike Jugoslavije sa Unmikom, koji je, inace, po Rezoluciji 1244, ovlascen da realizuje administraciju na Kosovu. Ovo je, izmedju ostalog, rekao dr Nebojsa Covic, potpredsednik Vlade Srbije i predsednik Koordinacionog centra za Kosovo i Metohiju, na jucerasnjoj konferenciji za novinare, odrzanoj u zgradi Vlade Srbije u Beogradu, po povratku iz NJujorka.

Resenje u osam tacaka

Nasa delegacija je na troiposatnom sastanku u Savetu bezbednosti UN imala priliku, veli dr Covic, da iznese vidjenje trenutnog stanja na Kosovu i Metohiji, kao i nacine i modele resavanja kosovsko-metohijskog problema. Pozivajuci se na iskustvo sa juga Srbije, a uz detaljnu analizu svega onoga sto se u protekle dve godine dogadjalo na Kosmetu, nasa delegacija je predozila nacine resavanja ovog problema i to u osam tacaka. Kada je rec o povratku Srba na Kosmet, sto je inace bila i okosnica izlaganja, navedeno je da je od juna 1999. godine Kosmet, pod pritiskom, napustilo 250.000 Srba, a da se u istom periodu vratilo svojim kucama samo njih 80. Ako se to uporedi sa povratkom izbeglica u Bosnu, u koju se u prve dve godine povratka vratilo 30.000 interno raseljenih lica, zatim u sledece dve godine jos 120.000, da bi se sad to priblizilo broju od 500.000 povratnika, onda je ocito da se na Kosmet vratilo izuzetno malo ljudi. Za ovako nesto, veli dr Covic, nema opravdanja, pogotovu ako se zna da je osnovno ljudsko pravo - da se zivi u svom domu.

Dr Covic je clanove Saveta bezbednosti obavestio i o tome gde su se oni i na koji nacin vratili. Naime, od UNMIK-a, UNHCR-a i ostalih organizacija ovi povratnici jesu dobili gradjevinski materijal za obnovu svojih porusenih kuca, ali u nedovoljnoj meri. Uz to, nije obezbedjena radna snaga, kao ni masine neophodne za gradnju. Zbog toga je dr Covic trazio saglasnost od Saveta bezbednosti UN da se omoguci da - autobus, gradjevinski materijal, masine i radnu snagu, koje je

Srbija obezbedila za ovu svrhu, stignu bezbedno na Kosovo i Metohiju.

Prisustvo Hansa Hekerupa dr Covic je, po svom kazivanju, iskoristio da podseti da su za Hrvatsku obezbedjeni posebni fondovi za povratak, da su skupljene donacije za povratak muslimana u Bosnu i Hercegovinu i tome slicno. Imajuci to u vidu, kako je rekao, niko nema pravo da SRJ onemoguci da pomogne svojim gradjanima.

- Dosta je bilo izgovora tipa "a sta ce reci albanska vecina". Ako krenemo tom logikom, veli Covic, postavlja se pitanje - kako ce to albanska vecina posle novembarskih izbora da brine o Srbima i ostalim nealbancima koji budu odlucili da zive na Kosmetu. Inace, na Kosovu i Metohiji sada vlada etnicko ciscenje, predocio je dr Covic Savetu bezbednosti.

Kako otkloniti nepoverenje Srba

Isticuci da jugoslovenska delegacija ima razloga za optimizam nakon boravka u NJujorku, dr Covic je rekao da nije bilo ni jednog diskutanta u ovoj organizaciji koji nije odao priznanje Srbiji, odnosno SRJ, za ono sto je ucinila na jugu Srbije, i pružio i podršku planovima i merama za resavanje kosovskometohijskog problema.

Njihovo je stanoviste da Srbi treba da izadju na predstojece novembarske izbore ali, kao sto su u svojim diskusijama izneli, svesni su da je malo toga medjunarodna zajednica uradila na Kosmetu, kao i da to stvara veliki stepen nepoverenja kod Srba u dobre namere medjunarodne zajednice. Stavove nase delegacije podrzao je i Hans Hekerup, izrazivsi zelju da cvrsce i vise saradjuje sa nasim drzavnim institucijama.

O okvirnom planu za povratak Srba na Kosmet dr Covic je clanovima Saveta bezbednosti rekao da je on los. I to ne samo zbog broja (1.000 povratnika godisnje), vec i zbog plana o povratku Srba samo u sitne seoske enklave, dok bi Albanci zadržali kompaktni gradski deo Kosova i Metohije.

Sto se tice navodnog nezavisnog ili etnicki cistog Kosova, mi, po dr Covicu, mozemo da budemo potpuno relaksirani. Ali, i konstruktivni u odnosu sa medjunarodnom zajednicom. Recju, treba da imamo popuno poverenje u Rezoluciju 1244, kao i u Ustavne okvire za privremenu samoupravu, koji stite nealbansku manjinu od albanske vecine.

Nasa delegacija je istakla i da je ono sto se dogadja u Kosovskoj Mitrovici samo posledica neresavanja nagomilanih problema u protekle dve godine.

- Ukoliko je medjunarodnoj zajednici do multietnickih gradova na Kosmetu, onda ih pitamo zasto su u Pristini ostala samo 42 Srbina, zasto ih u Djakovici ima samo cetvoro, i zasto u Prizrenu zivi samo jedna starica, rekao je dr Covic clanovima Saveta bezbednosti i dodao da je i SRJ za multietnicnost, ali na celom Kosovu i Metohiji. "Ako i dalje budemo strahovali od toga sta ce uraditi Albanci, odnosno albanske ekstremisticke i teroristicke grupe, onda se stabilnost u regionu ne moze ocekivati ni u narednih deset pa i vise godina. Podrazumeva se da bi to bio neuspeh za medjunarodnu misiju.

Osvrcuci se na nedavne stravicne dogadjaje u NJujorku i Vasingtonu, dr Covic je clanovima Saveta bezbednosti skrenuo paznju da, ukoliko se na to sto se dogodilo u Americi gleda kao na terorizam, onda se istim ocima mora posmatrati i teroristicko delovanje na Kosovu i Metohiji.

Kraj "zabijanju glave u pesak"

Dr Covic je rekao da se sa gospodinom Hansom Hakerupom, prilikom boravka u NJujorku, nije slozio u svemu, ali ono sto je bitno, shvatili su da vise niko nema pravo da "zabija glavu u pesak". U svakom slucaju, kosovskometohijski problem se moze resiti iskljucivo ukoliko se u njegovo resavanje ukljuci Savezna Republika Jugoslavija, izricit je stav koji je nasa delegacija prenela u Savetu bezbednosti, a sa kojim su se slozili gotovo svi diskutanti.

Komentariscuci sto su kosovski lideri "docekali na noz" podršku nasoj delegaciji, dr Nebojsa Covic je rekao da za njega to i nije toliko bitno vec cinjenica da smo dobili apsolutnu podršku za ono sa cim se i otislo u NJujork.

- Dovoljna garancija da se posle izbora nece proglasiti nezavisnost je sama Rezolucija 1244 kao i Ustavni okviri za privremenu samoupravu na Kosmetu. Uz to, ja sam trazio i potvrdu da ce se to pitanje potencirati u ugovoru o institucionalnoj saradnji SRJ sa Unmikom, koji ce se potpisati pre pomenutih izbora - odgovorio je dr Covic.

Isticuci da od najveceg problema koji je dosad predstavljalo Kosovo i Metohija tu pokrajinu treba staviti u poziciju prednosti, dr Covic je rekao da ce se to postici primenom pravnih normi Evropske unije.

Dr Nebojsa Covic juce nije bio spreman da odgovori da li ce Srbi izaci na predstojece izbore ili ne, ali je obecao da ce to uskoro da ucini. Kako je rok za verifikaciju srpskih stranaka za izlazak na pomenute izbore pomenen, ovo pitanje je ostalo otvoreno. U svakom slucaju, na nama je da dobro promislamo, jer bi bilo prilicno opasno da nas tamo ne bude. Odgovarajuci na pitanje da li bi Srbi trebalo da udju u srpski zastitni korpus, dr Covic je rekao da je to vrlo zanimljiva ideja. Uostalom ako se UCK integrisao, zasto to ne bi mogli da urade nasa vojska i policija.

Na pitanje moguće podele Kosmeta na dva entiteta, dr Covic je odgovorio da prvo moramo da integrisemo srpsku zajednicu, odnosno da Srbe prvo vratimo dole, da ih povezemo jedne sa drugima, pa tek onda da razmislimo o mogući podeli Kosmeta na dva entiteta. Na nasu molbu da nam odgovori hoće li uspeti da na Kosmet bezbedno "prenese" autobus, gradjevinski materijal, masinu i neophodnu radnu snagu za obnovu kuca u Osojanu, dr Covic je rekao da jedva ceka da vidi ko bi to smeo i mogao da zaustavi. Uostalom, ako je za samo dva meseca na Kosmet vrateno 700.000 Albanaca, zatim ako smo na jug Srbije uspeli da vratimo 9.000 izbeglih Albanaca, onda se pitam ko ce to moci da se suprotstavi povratku 61 porodice u Osojane, kao i zavrsetku njihovih kuca.

Stana Ristic

OZBILJNIJA BRIGA DRZAVE ZA NESTALE

Dugo je na Kosovo i Metohiju prethodna vlast gledala samo kao na teritoriju. To je bilo pogresno. Naime, na Kosmetu su i nasi ljudi i nase je sve sto se tamo nalazi. Nasi su i 1.300 otetih, rekao je dr Covic i dodao da bi sutra trebalo da se potpise ugovor sa Komisijom za nestala lica.

Inace, da bi se resio ovaj prilično ozbiljan problem otetih Srba, moraju da se uključe svi, morace da se otvore sve arhive, da se na sto bace sve slike i stvari... Drzava mora ozbiljno da se angazuje i da sazna gde joj je svaki gradjanin ponaosob, zakljucio je.

TERORISTIMA NEMA MESTA NA IZBORNIM LISTAMA

Odgovarajuci na pitanje koje su dve albanske partije ciji su nosioci izbornih lista lica koja su proglasena teroristima i kojima je zabranjen ulazak ne samo u Ameriku, vec i u zemlje Evropske unije, dr Covic je rekao da su u pitanju LPK i LKCK. No, nisu to samo dva Albanca koji su proglašeni teroristima. Na listi ih je jos pedesetoro.

Albanska reagovanja na plan Nebojse Covica

RUGOVA: NEPRIHVATLJIVA PLATFORMA

Platformu o resavanju kosmetskih problema koju su preksinoc izlozili predstavnici savezne i republike vlade u NJujorku, Savetu bezbednosti Ujedinjenih nacija i generalnom sekretaru Kofiju Ananu, ostro su osudili albanski politicki prvaci sa Kosova i Metohije.

Predsednik najbrojnije albanske politicke stranke Ibrahim Rugova kazao je da je "volja naroda Kosova poznata i nece biti prihvacena nikakva platforma koja stize iz Beograda". On je zatim dodao da je platforma o vezi sa Kosovom završena, pa bi, prema njegovom misljenju, mogla jedino da je podrzi medjunarodna zajednica a ne Albanci iz ove regije.

Pristinski dnevnik koji izlazi na albanskom jeziku "Zeri" pise da nastupom pred clanovima Saveta bezbednosti UN dr Nebojsa Covic namerava da uz pomoc medjunarodne zajednice Kosovo i Metohiju povrati pod okrilje Srbije.

Prema pisanju ovog dnevnika, srpski plan o Kosovu predstavlja povratak "jednog odredenog dela jugoslovenske vojske i policije na Kosovo i iseljenih civila koji su nasli utociste izvan ove regije".

Za predstavnika alijanse za buducnost Kosova Ramusa Hajradinija, jednog od vodja OVK u metohijskom kraju, nastup Nebojse Covica pred Savetom bezbednosti UN je neprihvatljiv. Hajradini je uputio javni poziv dr Covicu da se, kako je istakao, okane stvaranja platformi za Kosovo i da je bolje da uveri kosovske Srbe u "neophodnost njihovog ucesca na novembarskim izborima za skupstinu Kosova, dodajuci da jedino o Kosovu moze resavati albanski narod kao i pripadnici ostalih manjina koji su ostali da zive posle dolaska Kfora na podrucju Kosova i Metohije.

M. Laketic

"Koha ditore" osudila Covicev plan

JOS JEDNA SRPSKA AGRESIJA NA KOSMET

PRISTINA 20. Sep 2001 (Beta) - Nastup potpredsednika Srpske vlade Nebojse Covica pred Savetom bezbednosti UN i plan za resavanje problema na Kosovu koji je ponudio svetskoj organizaciji izazvali su burne reakcije albanskih medija u Pristini, koji su taj plan ocenili kao "novu srpsku agresiju i ofanzivu na Kosovo". "Koha ditore" navodi da su izjave srpskih predstavnika, posebno Covica i srpskog predstavnika u PAVK Rade Trajkovic, valjan razlog da politicki predstavnici kosovskih Albanaca "iz defanzive predju u ofanzivu".

"Povratak Srba na Kosovo nije isto sto i povratak Kosova u Srbiju. Prva opcija moze da se dogodi, a druga ne bez novog krvoprolica na Balkanu", navodi "Koha ditore", naglasavajući da sef Unmika Hans Hakerup i lideri kosovskih Albanaca "treba da zaustave srpsku ofanzivu protiv Kosova". U brojnim komentarima, koji su se u kosovskim medijima pojavili nakon Covicevog nastupa u SB UN navodi se da "platforma potpredsednika Vlade Srbije predstavlja program nove okupacije Kosova".

Izjava civilnog administratora UN

HEKERUP: COVICEV PROGRAM JE UOPSTEN

Pristina, 21. septembra (Beta) Sef medjunarodne uprave na Kosovu Hans Hekerup izjavio je danas da Savet bezbednosti UN nije "neposredno" podrzao potpredsednika srpske vlade Nebojsu Covica u naporu da se kosovski Srbi i vlasti u Beogradu direktnije povezu.

U izvestaju koji je Beti prosledjen iz Informativnog centra Saveznog Komiteta za Kosovo, Hekerup je na konferenciji za novinare u Pristini naveo da je Covic u SB UN izneo svoj stav o razresenju krize "koji se bitno razlikuje od onog sto je objavljivano u stampi".

Ocenjujuci Covicev program o Kosovu, iznet clanovima SB, "uopstenim", sef UNMIK-a je rekao da se Covicevo obracanje SB "ne podudara" sa onim sto je Hekerup od Covica slusao na Kosovu.

"On nije pokretao pitanje o konacnom statusu Kosova, ali je izneo svoje stanoviste da bi trebalo da postoje neke neposredne veze izmedju Srba na Kosovu i vlasti u Beogradu", preneo je Hekerup, dodajuci da "Covic nije dobio neposrednu podrsku SB za tako nesto".

Hekerup je naglasio "da je SB podrzao dijalog izmedju UNMIK-a i Beograda i da je pristup Covica ocenjen kao konstruktivan, ali da je ipak istaknuta prioritetna pozicija UNMIK-a".

Otvoreno pismo Vladana Batica Karli Del Ponte

I ALBANSKI TERORISTI U HAG

Svako odugovlacenje sa podizanjem optuznica donece, kako je srpski ministar pravde istakao, zrtve nove Klecke i Glozana, odnosno Vasington i NJujork Ministar pravde Srbije Vladan Batic pozvao je glavnog tuzioca Medjunarodnog krivicnog suda u Hagu Karlu del Ponte da podigne optuznice protiv albanskih terorista Hasima Tacija, Ramusa

Hajradinaja i Agima Cekua i da ih tako spreći da ucestvuju na novembarskim izborima na Kosovu i Metohiji.

U otvorenom pismu upućenom glavnom tužiocu, Batic je naglasio da bi podizanjem optuznica protiv albanskih terorista Del Ponte pokazala da su "terazije Haskog suda jednake za sve i da ne mogu na izborima zajedno učestvovali albanski delatci i srpske žrtve".

"Podizanjem optuznica vi treba da ih osujetite u tome. Na to ste obavezni i kao glavni tužilac Haskog tribunala i na osnovu Rezolucije 1244 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija i na osnovu Sporazuma u Rambujeu i na osnovu zenevskih konvencija i na osnovu elementarnog morala i pravde," ocenio je ministar.

Batic je podsetio da su navedeni albanski teroristi, pre neki dan medijima praktično priznali zločne pravdajući ih navodnim visim ciljevima.

Prema Baticu, glavnom tužiocu Haskog suda izgleda da još nedostaju dokazi, iako su joj dostavljeni nalazi patologa, dok su istražitelji tog Suda saslušali niz svedoka.

Pod zastavom OVK na Kosmetu, prema Baticevim tvrdnjama, bilo je nekoliko hiljada mudzahedina, a ima ih i danas u južnoj srpskoj pokrajini koja je pod upravom Ujedinjenih nacija i u Makedoniji, dok ih je u Bosni i Hercegovini bilo više od 10.000 pod direktnom kontrolom Osame bin Ladena.

"Vi još niste optuzili nijednog političkog lidera muslimana, mada ste u više navrata tvrdili da će to biti učinjeno", naglasio je Batic.

Svako odugovlačenje sa podizanjem optuznica, doneće, kako je Batic istakao, "žrtve nove Klecke i Glozana, odnosno Vasington i Njujork. Jer svi koji su te zločine učinili su isti, sa zajedničkom ideološkom osnovom koja se zove verski fundamentalizam".

KO PRISTANE - KAJACE SE, KO NE PRISTANE - KAJACE SE

Prema još nepotpunim podacima iz Evropske misije u Pristini, registrovano je nešto više od 150 hiljada Srba, od toga pedesetak hiljada na Kosovu i Metohiji, a ostalo čine "interno raseljeni". Ako se tvrdi da je posle odlaska Vojske Jugoslavije i policije u pokrajini ostalo još oko 150 hiljada, a da je svoje domove napustilo više od 300 hiljada Srba, onda je jasno da Srbi nisu iskoristili ili nisu želeli da iskoriste mogućnost koju im je pružila međunarodna zajednica. Kakve će to posledice imati po buduću status Kosova i Metohije i mogućnost povratka izbeglih, tek će se videti, ali je očigledno da su kosmetski Srbi bili očigledno sludjeni između poziva za registraciju i političkih poklica da nikako ne treba prihvatati bilo šta što dolazi od međunarodne zajednice.

Kriterijumi

Međunarodna zajednica je još prošle godine, u vreme rezima Slobodana Milosevica, u okviru priprema za izbore krenula sa akcijom registracije stanovništva i propisala kriterijume na osnovu kojih se utvrđuje ko se sve može smatrati žiteljem ove pokrajine pod međunarodnim protektoratom. Tadasnje vlasti u Beogradu ali i većina srpskih političkih lidera sa Kosova i Metohije, poput mitrovičke grupe sa Oliverom Ivanovicem i Markom Jaksicem na čelu, su dočekali na nož ovu akciju međunarodne civilne misije. Izuzetak su bili predstavnici Srpskog nacionalnog veća Kosova i Metohije iz Gracanice predvođeni vladikom Artemijem i Pokret za Leposavic sa sadašnjim predsednikom ove opštine Nedom Radosavljevicem. Protiv tadasnjih

pristalica registracije u Leposavicu organizovana je citava hajka i politička haranga koja je pretela da se pretvori u otvoreni međusrpski sukob.

- Jos tada smo propustili pravu priliku da zaista pokazemo koliko nas ima, smatra Nedo Radosavljevic. - Tadasnji lideri opozicije u Srbiji bili su preokupirani obaranjem rezima Slobodana Milosevica, a na Kosovu i Metohiji još je vladao zanos da će se nasa vojska i policija uskoro vratiti i da će sve biti po starom.

Prema kriterijumima koje je postavio OEBS još prošle godine, stanovnicima Kosova i Metohije mogu se smatrati sva ona lica koja su tu rođena od Drugog svetskog rata do sada, svi oni kojima je u ovom periodu jedan od roditelja tamo rođen, kao i svi oni koji mogu da dokažu da su u ovom periodu neprekidno živeli na Kosovu i Metohiji više od pet godina, bez obzira na to gde se sada nalaze. To je automatski isključivalo nekoliko stotina hiljada Albanaca iz Albanije koji su na Kosovo i Metohiju dosli posle juna 1999. godine, nakon završetka NATO operacija u Jugoslaviji. Što se tiče birackog prava, postoje još dva dodatna uslova. Prvi je da pravo glasa imaju lica starija od 18 godina i da su se na Kosovu i Metohiji zatekla u decembru 1998. godine. Da se od ovih kriterijuma nije odustalo, potvrdio je i Dan Everts, šef misije OEBS-a u Pristini u specijalnom intervjuu NIN-u početkom jula ove godine.

Zabuna

Dobri poznavaoци kosovskih prilika su još prošle godine tvrdili da ovi kriterijumi pružaju dobru priliku Srbima da pokazu koliko ih zaista ima i koliko je njih u proteklih pedesetak godina moralo da se iseli. Prema nekim procenama, da je registracija sprovedena do kraja i uz maksimalni odziv, doslo bi se do sasvim drugačije međunacionalne i demografske slike na Kosovu i Metohiji, što bi imalo dalekosežne posledice i na aktuelne političke odnose. Prema ovim kriterijumima, tvrdi se, doslo bi se do broja od preko 800 hiljada kosovskih Srba.

Prva zabuna među Srbima stvorena je na samom početku ovogodišnje registracije. Na terenu, u kancelarijama Visokog komesarijata za izbeglice u Srbiji i u misiji OEBS na Kosovu i Metohiji, sprovedena je samo takozvana biracka registracija, odnosno samo popis lica koja imaju biracko pravo. Ovu promenu u misiji OEBS-a u Pristini obrazložili su nedostatkom finansijskih i tehničkih sredstava za civilnu registraciju i obimnoscu posla.

- Očigledno, međunarodnoj zajednici je trenutno stalo da što pre sprovede izbore na Kosovu i Metohiji zakazane za 17.

novembar - smatra Rada Trajkovic, clan SNV Gracanice i clan Privremenog administrativnog veca Kosova i Metohije. - Nasa je krivica sto nismo na vreme insistirali i na civilnoj registraciji.

Na drugoj strani, osim reklamnih spotova, srpske vlasti su malo sta ucinile kako bi Srbima objasnili gde, kako i kojom dokumentacijom mogu dokazati svoje kosovsko poreklo. Ako je to bilo tesko za Srbe koji i dalje zive na Kosovu i Metohiji, bar je "interno raseljenim" moglo da se vise pomogne. Poslednjih nekoliko dana ucinjeno je znatno vise, pa je razumljivo sto je najveći broj Srba registrovan tek u poslednje dve nedelje.

Dilema

Sludjivanju kosmetskih Srba doprinele su i kontradiktorne izjave pojedinih politicara.

Ako je razumljivo sto su Srbe na bojkot registracije pozivali lideri SPS-a i radikala, onda je zacudjujuce sto je to gotovo do poslednjeg trenutka cinio i Marko Jaksic iz Kosovske Mitrovice, narodni poslanik u Skupstini Srbije i jedan od potpredsednika DSS-a. Slicno se doskora ponasao i Momcilo Trajkovic, predsednik Saveznog komiteta za Kosovo i Metohiju, koji je poznat po tome da je cesto menjao svoj odnos prema potezima medjunarodne zajednice.

Srbima koji su se odazvali na takozvanu biracku registraciju sada preostaje jos teza odluka. Da li izaci na izbore pod patronatom medjunarodne zajednice zakazane za 17. novembar ili ne? Bilo kakvu odluku da donesu, bice po onoj narodnoj, "ako poneses kajaces se, ako ne poneses - kajaces se".

- Srbi sada nisu u prilici da biraju sta je za njih bolje, vec sta je po njih manje zlo - smatra otac Sava Janjic. - Bilo kako da se odluce, bice za njih to bolna odluka. Ucesce na izborima znacice priznavanje faktickog stanja u kome Albanci imaju fakticki svu vlast. Neucestvovanje ce ih opet staviti u jos tezi poziciji i ko zna da li ce im se i ovakva prilika kasnije pruziti.

Civilni administrator UN na Kosovu i Metohiji Hans Hakerup je ovih dana dopunio ustavni okvir Kosova i Metohije propisom kojim se predvidja da u buducjoj vladi pokrajine, koja treba da broji deset mesta, jedno ministarsko mesto treba da bude rezervisano za predstavnika srpske zajednice. Sto se trenutne raspodele vlasti tice, u buducjoj skupstini i vladi Kosova i Metohije, slab odziv na registraciju trenutno nece nista promeniti. Ukoliko se odazovu na izbore, realno je ocekivati da na lokalnom nivou osvoje vlast u enklavama u kojima su ostali da zive.

Odluku o izlasku ili neizlasku na izbore kosmetski Srbi nece sami moci da donesu. Ovoga puta Srbi ne smeju sebi dopustiti luksuz da idu u dva ili vise eselona. Ukoliko izadju, to mora biti u okviru jedne politicke grupacije; ukoliko se odluce za bojkot, on mora biti potpun. Toga su svesni i u Vladi Srbije. Aktivnost Koordinacionog centra za Kosovo i Metohiju sa potpredsednikom srpske vlade Nebojsom Covicom na celu, vec daje opipljive rezultate na objedinjavanju srpskih interesa i njihovom artikulisaniu.

LJUBISA POPOVIC

Pojmovi u javnom opticanju: dzihad

PRETNJA PLANETARNIM RATOM

Bez obzira na kontroverze oko toga da li su ga talibani zaista objavili Americi, fenomen dzihada uleteo je ponovo u zizu interesovanja.

Napadi na NJujork i Vasington samo su nastavak spektakularnih poteza sirom sveta, sejanja straha, i masovnih ubistava izvedenih slicnim metodama.

Glavna krivica ide na adresu teroristickih grupa ciji je jedan od osnovnih ciljeva - uspostavljanje islamske drzave.

Na toj listi su " Hamas " u Izraelu, " Hezbolah " u Libanu, " Abu Saja " na Filipinima, " Mudzahedin Kalk " u Iraku, " Harakat ul-mudzahedin " u Pakistanu, " Oruzana islamska grupa " u Alziru, " Al tamaat al-islamija " u Egiptu.

Iza spektakularnog ubistva egipatskog predsednika Anvara el Sadata stajala je parola " dzihad ". Omar Abdel Rahman, slepi egipatski seik stoji iza prethodne eksplozije u Svetskom trgovinskom centru u NJujorku. Alzirac Ahmed Resam takodje vodi napade po SAD, a nalazi se pod Bin Ladenovom kontrolom.

Krajem osamdesetih godina dzihad otvoreno izlazi na politicku scenu, a ucesce muslimanskih fundamentalista zabelezeno je u ratu u Bosni, u zemljama bivseg Sovjetskog Saveza, na Kosovu, u Makedoniji.

Bradati, s okacenim bombama, muslimanski radikali podmecu eksploziv, dizu u vazduh drevne statue, otimaju avione, kidnapuju turiste. U delu zapadne stampe islam, u neku ruku, postaje sinonim za terorizam.

Arapska rec dzihad cesto se prevodi kao "sveti rat", ali tacniji prevod je, kazu, "sveta borba". U lingvistickom smislu, kako se takodje objasnjava, dzihad predstavlja borbu za opstanak. Tako su povezane u stvari dve razlicite reci.

U religioznom smislu, dzihad se tumaci kao borba za dobrobit drustva i ukoliko podrazumeva zastitu vere, dzihad se izvodi uz upotrebu zakonskih, diplomatskih i politickih sredstava. Otuda se u islamskim krugovima ovih dana upozorava da vodjenje rata u ime Boga nije iskljucivo vezano za islam.

Zaogrnuti plastom vere, militantni muslimanski kidnaperi naneli su mnogo zla tvrdeci da slede Bozje zapovesti. I Bin Laden je, na snimcima dok drzi oruzje, okruzen knjigama.

Svoj dzihad, Bin Laden je zvanicno objavio 1998. godine.

Analiticari u svetu, u senci dzihada, bave se pretnjom planetarnim ratom. Ipak, uz utesna misljenja, zakljucak da nije ne bar jos rec o toliko i zvucno najavljivanom sukobu kultura i civilizacija.

M. Duric

Potpredsednik srpske vlade sa nemackim parlamentarcom

SA SVETOM PROTIV TERORIZIMA

Potpredsednik srpske vlade i sef Koordinacionog centra za Kosmet Nebojsa Covic izjavio je danas u Beogradu da je protiv teroristickih organizacija koje postoje na ovim prostorima i dobro su povezane potrebno napraviti adekvatne

sisteme - preventivne i one koji se direktno bave odbranom od terorizma.

Zajedno sa Evropom, svetom, Sjedinjenim Drzavama, neophodno je napraviti zajednicki front protiv "opasnog zla - terorizma", a da je tako potvrđuju podaci da je "u Bosni bilo vise od 10.000 mudzahedina, na Kosovu vise od 3.000, i jos ih ima", rekao je Covic novinarima, posle susreta sa predsednikom Odbora za evropska pitanja nemackog parlamenta Fridbertom Pflugerom u Vladi Srbije.

Posle razgovora, na kojima je razmotrena situacija u Jugoslaviji, na Balkanu i u svetu nakon talasa teroristickih napada u SAD, Covic je istakao da ce se saradnja sa svetom u borbi protiv terorizma - koji se ranije krio iza totalitarnog Milosevicevog rezima, a sada se raspoznaje, odnositi, pre svega, na razmenu informacija o terorizmu i zajednicke analize.

Covic, takodje, ocekuje i promenu pristupa medjunarodne zajednice, kako se ne bi desilo da se "evidentni teroristi drze u Bondstilu", pa onda da budu pusteni, jer - kako je upozorio - "To su sve 'mali Bin Ladeni'".

Sef evropske komisije Bundestaga istakao je da civilizovani svet mora uciniti sve da se zajednicki obracun sa "terorizmom u SAD, Evropi, svetu, koji se krije iza islamskih pojava". Osvrcuci se na situaciju na Kosovu, Pfluger je naglasio da se "Evropska unija nada da ce Srbi u velikom broju izaci na izbore 17. novembra", ocenjujuci da je to nacin da srpska nacionalna zajednica u pokrajini zastiti svoje interese.

Konsolidacija separatista na jugu Srbije

TERORISTI OPET PRETE

Savezni ministar za unutrašnje poslove Zoran Zivkovic ocenio je da stanovnistvu Kosova i Metohije i juga Srbije ponovo prete separatisticke i teroristicke snage iz redova Albanaca.

"Imamo podatke da se separatisticke i teroristicke snage na Kosovu i Metohiji i jugu Srbije konsoliduju, organizuju i pokusavaju da ponovo vrata pozar rata, pre svega na jug Srbije, i da podignu nivo represija nad Srbima na Kosmetu", izjavio je Zivkovic Tanjugu, sinoc u Jagodini.

Nadlezni organi MUP Srbije, siguran sam, spremni su da sprece bilo kakav akt terorizma na jugu Srbije i u celoj Srbiji osim teritorije Kosova i Metohije gde, nazalost, nemamo nadleznosti. Kosmet je sada najkriminalnija zona u celoj Evropi zahvaljujuci katastrofalnom radu UNMIK-a i UNMIK policije, istakao je Zivkovic.

Ponovno upozorenje predsednika Koordinacionog centra za Kosovo i Metohiju Nebojse Covica

MOGUCI TERORISTICKI NAPADI

Predsednik Koordinacionog centra za Kosovo i Metohiju Nebojsa Covic sinoc je ponovo upozorio da stanovnistvu juga Srbije, ali i citave Republike, pa i glavnog grada, prete teroristicki napadi.

Zbog toga je pojacana bezbednost i kontrola u citavoj zemlji, a sa juga Srbije stalno se salju podaci Kforu i UNMIK-u o kretanju terorista, rekao je Covic.

Covic je, ukazujući na vezu teroristicke organizacije Osame bin Ladena i onih koji su delovali u BiH i na Kosovu i Metohiji, podsetio da je na nasim prostorima proteklih godina bilo vise od 10.000 mudzahedina i da ih u juznoj srpskoj pokrajini ima oko 3.000.

On je ponovo istakao da bez SRJ problem na Kosmetu nece moci "da se resava onako kako su neki naumili" i izrazio spremnost nase zemlje da udje u koaliciju sa celim svetom u borbi protiv terorizma.

Dr Radoslav Gacinovic o pretnjama terorista

COVICEVU IZJAVU TREBA SHVATITI OZBILJNO

Izjavu potpredsednika vlade Srbije Nebojse Covica o mogucim akcijama albanskih terorista u Beogradu treba shvatiti ozbiljno, jer je sigurno da su nase obavestajne sluzbe dosle do odredenih podataka o tome, ocenio je ekspert za pitanja terorizma dr Radoslav Gacinovic, saradnik Instituta za geopoliticke studije.

"Teroristicki akt u SAD je dokaz da nema nedodirljivih. Mislim da ce to motivisati mnoge teroristicke i separatisticke organizacije u svetu da se pripreme i odluče za te aktivnosti", istakao je Gacinovic u izjavi Tanjugu.

On smatra da u nasem javnom mnjenju ne bi trebalo podizati tenzije, ali da stepen bezbednosti javnih i drzavnih institucija treba staviti na najveći nivo, kao i borbenu gotovost specijalnih jedinica i sluzbi.

"U Beogradu bi meta moglo biti sve, nemoguće je pretpostaviti ovaj ili onaj cilj, sve to zavisi od potencijalnog izvrsioca i stepena odbrambeno- zastitnog sistema drzave", ocenio je Gacinovic, naglasavajući da niko sa stopostotnom sigurnoscu ne moze reci da li ce teroristickih akata biti ili nece.

Prema njegovom misljenju, u nasim drzavnim organima mora se promeniti logika razmisljanja - da se vise ne analiziraju posledice, nego uzroci, i da se idu u ofanzivu, korak ispred terorista, a ne da oni povlaze prve poteze.

"Protiv terorizma se ne sme ici samo prevencijom, nego i represivnim i borbenim merama jer prevencija sama za sebe ne predstavlja nista", upozorio je Gacinovic, izrazavajući nadu da su nadlezni organi vec preduzeli odredjene korake, kao i da su na delu prema Kosovu i jugu Srbije pojacali kontrole.

"Medjunarodna zajednica, na celu sa SAD, ispoljavala je blagonaklonost prema takozvanoj OVK, ona nije ni razoruzana ni ukinuta nego je, naprotiv, iz sebe iznedrila mnoge druge teroristicke organizacije, na cijem celu su bivsi sefovi 'OVK'... Veci deo teroristickih individualaca spreman je na akcije u urbanoj sredini", kazao je on.

Jedini nacin da se svet efikasno suprotstavi terorizmu Gacinovic vidi u donosenju medjunarodnog dokumenta sa opsteprihvatljivom definicijom terorizma, koji bi obavezivao sve članice Ujedinjenih nacija da ga se pridravaju.

Da li je u Srbiji moguc urbani terorizam kosovskih Albanaca

OSAMA BIN LADEN UNASEM SOKAKU?

Nebojsa Covic je ozbiljan covek da bi njegova izjava - koja ima efekat politicke bombe - bila shvacena samo kao namera jugoslovenskih zvanicnika da se prikljuce svetskoj antiteroristickoj koaliciji. Indikativno je da je potpredsednik srpske vlade i predsednik Koordinacionog tima za Kosovo upozorio i juce na "male Bin Ladene" iz juzne pokrajine koji bi mogli da izvedu teroristicke napade u srpskim urbanim centrima, mozda cak i u Beogradu.

Koliko su, medjutim, realne takve akcije? Urbani teror do sada je bio prisutan samo na Kosmetu i jugu Srbije - pre bombardovanja NATO postavljena je bomba u kaficu u Peci, eksploziv na pijaci u Kosovskoj Mitrovici i u vise objekata gde su izlazili mladi u Pristini.

Albanski teroristi pokusali su i atentat na americkog ambasadora Vilijama Montgomerija na jugu Srbije, podigli su u vazduh zgradu Jugoslovenskog komiteta za saradnju sa Unmikom... Nisu izvozili teror severno od Bujanovca, Medvedje i Preseva, jer bi to narusilo njihovu strategiju da "su etnicka manjina koja se bori protiv srpske vecine za ugrozena osnovna ljudska prava". Da li je, dakle, stvarna opcija da se, posle besa Amerike, legitimisu kao etnicka grupa koja podstice terorizam i siri ga ka sredistu Evrope?

Covek od poverenja

Profesor dr Miroljub Jeftic, jedan od najvećih poznavalaca islama u Jugoslaviji, smatra da je izjava Nebojse Covica izuzetno vazna, jer je Covic uspeo da stekne poverenje medjunarodne zajednice. "Informacije koje dolaze sa jugoslovenske strane najzad ce biti uvazavane u svetskim okvirima. Prethodni rezim je bio satanizovan, pa su neke njihove cak i tacne informacije uzimane s rezervom ili odbacivane", kaze profesor koji je nekoliko dana pre Covica izjavio da ce albanski teroristi napasti Beograd, ako Zapad raskine saveznistvo sa njima.

"Ocgledno je da je Covic dobio obavestajne podatke od nasih sluzbi bezbednosti koje su, a to je nekako ostalo u senci, na terenu izgleda obavile odlican posao. Ja sam, sa druge strane, do pomenutog zakljucka dosao posle dugogodisnje analize zato se ponovo vracam na sustinu Coviceve poruke: da je u Bosni ratovalo 10.000 mudzahedina, a na Kosovu 3.000. A svako prisustvo mudzahedina u nekom oruzanom sukobu pokazuje njegovu ideolosku sustinu - a to je da se radi o islamskom svetom ratu - dzihadu".

Profesor istice da tamo gde postoje mudzahedini i dzihad nema ni nacionalnog ni sovinstickog pokreta, vec da se odvija samo islamska revolucija. To znaci da za 3.000 mudzahedina u Albaniji - Albanci nisu Albanci - vec muslimani i da je njihova veza iskljucivo verska.

Teroristi odlicno znaju da je najbolji put za prikriivanje fundamentalisticke sustine njihova mimikrija u borcu za nacionalna i ljudska prava. A sa te tacke gledista, hipoteticki napadi na gradove u Srbiji, posle NJujorka koji je osvanuo u pepelu, lisilo bi ih tih atributa i oreola romantickih boraca za slobodu.

Nerazumni potezi

Zato ce oni, predvidja profesor Jeftic, izbegavati slicne akcije sve dok budu imali podrsku Zapada.

Ali, to ne iskljucuje mogucnost da pojedine ekstremne grupe, kao sto su ljudi Bin Ladena, koji ne haju za politicku ekvilibristiku, izvedu nekakav nerazuman potez. Profesor takav alternativni scenario vidi u sledecem slucaju: Hasim Taci i Ibrahim Rugova odricu se mudzahedina i Ladenovih boraca da bi sprali sa sebe svaku sumnju iz Vasingtona. Tada se vahabiti, Osamini borci, okreću ne samo protiv Srbije vec i Tacija, Rugove i albanskih lidera koji ze le opstanak u americkom zagrljaju. NJihove mete mogu biti americke snage Kfora i celokupna vojna i civilna misija.

Ovakav prilicno zapaljiv scenario, zavisi od uticaja i snage ljudi Osame bin Ladena na Kosovu. NJihovo prisustvo, osim strane stampe, americkih obavestajnih sluzbi koje su zvanicno - medju 34 zemlje gde je "prisutan" - spomenule Albaniju, Bosnu i Kosovo - potvrdili su i Covic i Dusan Mihajlovic. Uostalom, po nekima nije slucajno da je odmah posle napada na tornjeve u NJujorku i zgradu Pentagona u Vasingtonu, u Beograd stigla pomocnik americkog drzavnog sekretara DZenet Boug.

Tesko je verovati da se uputila do nas samo da bi nam rekla, u tako osetljivom trenutku po Ameriku, da ce u Srbiju i dalje stizati donacije.

Profesor Jeftic podseca da je prema vrlo pouzdanim informacijama sa Zapada komandant specijalnih jedinica OVK bio Muhamed al Zahavri, brat dr Ajmana al Zakavrija, lidera egipatskog dzihada i vojnog savetnika Osame bin Ladena.

Vruca lopta

Jos nekoliko podataka, osim o Covicevih 3.000 mudzahedina, potvrđuje da "duh" najtrazenijeg coveka na svetu lebdi i nad Kosovom: to je izricito tvrdio "Vasington tajms", koji je direktno povezao Osamu i OVK, a cak je i sef albanske tajne sluzbe Fatos Klosi prebacio "vruca loptu" u kosovsko dvoriste. Izjavio je, da bi smirio Evropu: "Cilj Bin Ladenovih formacija ne prelazi albansko pitanje i ogranicen je na borbu protiv Srba na Kosovu". Tako je pre neki dan izvestio francuski dnevnik "Fransoar". Da li je, zaista, Osama bin Laden u nasem sokaku.

Nebojsa Covic i nase tajne sluzbe sigurno dobro analiziraju i izvestaj ruske agencije Interfaks iz maja 2000. godine, baziran na izvorima snaga UN u Pristini i, verovatno, ruskih snaga u sastavu Kfora. Naime, izvestaj je upozoravao da se u Kopненоj zoni bezbednosti, u selu Dobrosin, bori stotinak Osaminih boraca Cecena. Selo Dobrosin je, inace, bilo najjace uporište Oslobodilacke vojske Bujanovca, Preseva i Medvedje i odatle je, fakticki, krenula kriza na jugu Srbije. Dok su u Beogradu neke institucije, posle upozorenja Covica, pojacale obezbedjenje - Aerodrom "Beograd", Skupstina Srbije, beogradska zeleznicka stanica - profesor Jeftic kaze da strah i nije tako losa reakcija. "Tada se lakse branimo. A i sluzbe bezbednosti dobijaju dodatni impuls".

Ekspert za politicko nasilje i terorizam dr Radoslav Gacinovic, ne zalaze se za podizanje tenzije u javnom mnjenju, ali istice da je neophodno podignuti nivo untrasnje bezbednosti na mnogo visi nivo. "Albanci na Kosovu dobili su i vise nego sto su hteli. Do sada nisu sirili teroristicke dejstva u untrasnjosti Srbije".

Zasto bi sada dali autogol? Gacinovic najpre upozorava da se Coviceva izjava mora shvatiti veoma ozbiljno. Presvlacenjem u Kosovski zastitni korpus, OVK nije izvrsila svoje sustinsko presvlacenje. Otmice, ubistva,

kidnapovanja, sve su to delovi njene "garderobe".

"I danas je prisutan unutrašnji terorizam na Kosovu i jugu Srbije", precizira Gacinovic i kaze da nasa zemlja mora hitno uci u svetsku alijansu protiv terorizma. U tom slucaju, napominje on, clanice koalicije zajednickim akcijama borile bi se protiv unutrašnjeg terorizma i tako suzbile globalne akcije, kakva je bila u SAD.

Afektivna indiferentnost - to je psiholoska odlika terorista koja dovodi do neocekivanih i naizgled suludih akcija, kao sto je apsolutna nebriga i za civile i svoje sunarodnike. Zato Gacinovic insistira na vecoj pripravnosti organa nase drzavne zastite, kao i antiteroristickih jedinica VJ i MUP-a i sluzbi bezbednosti na aerodromima i javnim objektima.

Ova upozorenja svakako nisu naodmet, narocito kada se svet nalazi u do sada nezabelezenom predratnom stanju, uvodu u totalni rat, kako ga je najavio predsednik Bus. A u takvoj prilicno stresnoj globalnoj atmosferi promakalo je "sitan" detalj iz upozorenja Nebojse Covica: da komandanta paravojne jedinice "Kobre" izvesnog Kuscedetra finansira Pakoli. Covic takodje nije razradjivao ovaj detalj, ali, ako je rec o Gadzetu Pakoliju, gradjevinskom magnatu poreklom sa Kosova, na privremenom radu u Svajcarskoj, onda tamni svet terorizma dobija novu dimenziju. Pakoli je poznat ne samo po restauraciji Kremlja u vreme Borisa Jeljcina, kada je, navodno, finansirao i porodice fondove bivseg ruskog predsednika, vec i po propalom braku sa italijanskom megazvezdom pevacicom Anom Oksom, poreklom Albansom. Cuven je prijem koji je Hasim Taci priredio za Pakolija i Anu u Pristini. Tako, u ovom svetu apsurdna, bivsi muz i decko junakinje Sanrema finansira teroristicke akcije protiv Srba, inace poznatih po sklonosti ka italijanskoj lakoj muzici.

Aleksandar Apostolovski

FESTIVAL U KOSOVSKOJ KAMENICI

Prema obavestenjima iz Kosovske Kamenice, tamo je 21., 22. i 23. septembra odrzan "Festival mira". Planiran je kao multietnicki i multikulturni festival. Glavni sponzor je bio UMKOR a organizator Omladinski centar iz Kamenice koji radi u okviru Odeljenja za kulturu. Ucesnici su se predstavili folklorom i glumom:

Albanci:

- Sest koreografija

Srbi:

- Cetiri koreografije

- Drama "Sam protiv NATO-trupa"

Romi:

- Dve koreografije

Dana 21. septembra je bilo svecano otvaranje. Prisustvovali su svi ucesnici. Prvo su nastupili Albanci. Publika je bila odusevljena. Srbi i Romi su ih nagradili gromkim aplauzom. Krenuli su sa nastupom Srbi. Svaku izgovorenu rec i svaki pokret albanska publika je zaglusivala salvama zvizduka i urlanjem. Romska grupa " Posuzo djivdipe" (Bolji zivot) nastupila je treca. Napaljeni Albanci su nasrnuli upaljacima. Program na srpskom i romskom je bio poremećen u potpunosti.

Takvo je bilo svecano otvaranje. Po otvaranju Srbi i Romi su se povukli. Ostali su samo Albanci da u delirijumu odusevljenja izvedu svoj program.

Drugog dana (22.septembar) Albanci nastupaju prvi praceni salvama odusevljenja Srba i Roma jer je to bio dan za Srbe te albanska publika nije prisustvovala.

Trecog dana (23.septembar) na programu su bili izvodjaci iz sve tri zajednice ali bez publike. (Znate, kao na fudbalskoj utakmici kad publika pravi nered pa se igra bez njenog prisustva). Publika je bila malobrojna:

- prethodni opstinski administrator g-djica Margaret Roj,
- predstavnik UMKOR-a,
- Predstavnik OSCE-a,
- Predstavnik UNMIK-a Kamenica,
- Predstavnik ruskog KFOR-a,
- Direktor Doma kulture "Isa Kastrati" (ranije "Radomir Popovic"),
- Direktor omladinskog centra.

Sve je bilo na nivou a publika od 10 -15 ljudi disciplinovana i zadovoljna.

Posle zatvaranja festivala usledio je koktel za ucesnike i malobrojnu publiku.

Prema misljenju malobrojne publike, bio je ovo festival nemira i nekulture zahvaljujuci albanskoj publici kojoj je stalo samo do nemira i monokulture. A monokultura je uvek vrlo ranjiva i jako se tesko odrzava i lako prelazi u nekulturu i kic.

Velika svecanost u manastiru Jazak

MOSTI POSLEDNJEG NEMANJICA VRACENE U SREM

Jazak, 23. septembra Mosti svetog cara Urosa, poslednjeg srpskog cara iz dinastije Nemanjica, juce su iz Beograda vracene u Srem, u manastir Jazak, gde su cuvane sve do leta 1942. godine. Mosti su 21. septembra prenete u Sremske Karlovce, sediste Eparhije sremske, a sutradan su, uz zaustavljanje u Irigu, Rivici i Vrdniku, prenete u Jazak. Nakon celonocnog bdenija u jazackom manastiru, danas je odrzana sveta arhijerejska liturgija. Sluzio je patrijarh srpski gospodin Pavle, sa vise arhijereja Srpske pravoslavne crkve, svestenstvom i monastvom.

Po zavrsetku liturgije vladika sremski Vasilije je rekao da se mosti svetog cara Urosa vracaju iz sezdesetogodisnjeg izbeglistva u staru srpsku zemlju Srem, gde su cuvane od 1705. godine. Vladika Vasilije je ukazao na verovatnocu da ce se neprijatelj narugati ovom povratku svetih mostiju, nalazeci u tome lose znamenje. Ali, istakao je vladika Vasilije, Srbi se nece na to obazirati, slusace svoje srce i glas svojih svetih.

Velikom mnostvu naroda u hramu i ispred manastira obratio se patrijarh srpski gospodin Pavle, pozvavsi Srbe da ne ponove greske srpskih velikasa zednih vlasti koji su oduzeli zivot mladom i cestitom caru i doprineli mucenickom stradanju srpskog naroda kroz vekove.

- Nasa vera ce nas odrzati ako mi veru odrzimo - porucio je patrijarh Pavle, prepustajuci mosti svetog cara Urosa igumaniji manastira Jazak majci Paraskevi i njenom sestinstvu.

Mosti cara Urosa su prenete iz Nerodimlja kod Urosevca u Jazak 1705. godine. Povremeno i kratko su cuvane i u drugim znacajnim fruskogorskim manastirima, gde pocivaju mnogi srpski patrijarsi i vladari. Sacuvane su kroz turska vremena i u Jasku su docekale zloglasnu ustasku akciju pod komandom

Viktora Tomica. Pod deklarisanom namerom da trecinu Srba iz Srema proteraju, trecinu pobiju, a trecinu pokatolice, ustase su zapalile i razorile vecinu sremskih manastira i hramova da bi uklonile glavna uporista srpske vere. Pre pocetka ove zloglasne najezde leta 1942. godine mosti cara Urosa su sklonjene u Beograd.

Slika 1: Freska svetog cara Urosa

KROTKI CAR UROS

Kako je zabelezeno, slavoljubiv nije bio a za Crkvu je ostao mnogostradalnik, "carskog korena plod", koga je zadesila nepravedna i prevremena smrt

Posle gotovo sest decenija ostaci (mosti) poslednjeg srpskog cara, Stefana Urosa V, preneti su iz beogradske Saborne crkve u manastir Jazak u Sremu, gde su do 1942. cuvane dva i po veka. Sremci su ih, kako su tada naglasavali, predali privremeno, kako bi ih sacuvali od ustasa. Tada su u Beograd prenete mosti i kneza Lazara i despota Stefana Stiljanovica. Fruskogorski manastiri su u to vreme predati ustaskim komesarima, a dragocenosti odnete u Zagreb, "na revers".

Prema nekim izvorima, veliku ulogu u spasavanju mostiju imao je

gradonacelnik Zemuna, domaci Namac, Hans Mozer, doktor prava iz porodice vinarskih veletrgovaca, koji se trudio da se Srbima u teskim ratnim godinama ne samo ne zameri, vec i da im pomogne. Znao je sta Srbima znace trojica svetitelja, posebno knez Lazar, za ustase "vlaski car".

Nemacke okupacione vlasti u Beogradu dozvolile su da se mosti svetitelja prenesu u prestonicu i zato stavile vozila na raspolaganje. Univerzitetski profesor i istoricar prota Radoslav Grujic, izaslanik Sinoda, po dogovoru sa nemackom upravom i zajedno sa njenim predstavnikom Fon Rajsvicem, 13. i 14. aprila 1942. bio je u Sremu i dopremio mosti ovih "mrtvih izbeglica", kojima je uz put cak i okupaciona vojska odavala vojnu pocast, kao vladarima.

Krunisan u osmoj godini

U Beogradu ih je docekalo brojno gradjanstvo sa suzama, svecama i molitvom, djaci svih prestonickih skola, odredi Srpske drzavne straze. Pred sabornim hramom docekala ih je celokupna Vlada narodnog spasa, na celu sa generalom Milanom Nedicem; mosti su izneli srpski dobrovoljci i predali mitropolitu Josifu, zameniku zatocenog patrijarha Gavrila i cetvorici arhijereja. Od tada do ovih dana mosti sv. cara Urosa boravile su u Beogradu.

Sedmi i poslednji vladar iz svetorodne loze Nemanjisa Stefan Uros poziveo je samo 34 godine; od toga carevao je 15 godina, od smrti svoga oca cara Dusana Silnog 1355. godine. Rodjen je u Skoplju 31. avgusta 1337. od majke Jelene (Roksande), koja je bila bugarskog porekla. Za kralja "sve srpske i pomorske zemlje" otac ga je krunisao kada mu je bilo osam godina. Ozenjen je bio vlaskom princezom Anom, ali nije imao poroda.

Kako je zabeleženo, slavoljubiv nije bio, vec krotak i nezlobiv. Narod ga je nazivao Nejakim. Savladar Vukasin Mrnjavcevic i druge brojne velmože neprestano su slabili carsku vlast. Ne samo u legendi, vec i u zitijsu, tvrdilo se da je nasilno umro. Po nekima, otrovan je od Mrnjavcevicica sto je istoricar arhimandrit Ilarion Ruvarac naucno opovrgao pocetkom XX veka. Pored toga, za crkvu je ostao mucenik, mnogostradalnik i preblazeni, "carskog korena sladak plod", koga je zadesila "nepravедna i prevremena smrt" od ruku bliznjih. Drugde je zabeleženo da je ubijen u lovu kod mesta Sudimlje, na Kosovu, 1371. godine.

Blazen i mucenik

Prvobitno je car Uros bio sahranjen u manastiru Nerodimlju kod Urosevca, a dva veka kasnije je proslavljen kao svetitelj. U manastir Jazak prenet je u

srpskim seobama 1705. godine. Potom je cuvan u Vrdniku i Krusedolu, a u Jazak je ponovo vracen dvadesetak godina kasnije.

Stari manastir Jazak pominje se pocetkom XVI veka, a novi je sagradjen u XVIII veku i posedovao je carske privilegije. Manastir je izmedju dva svetska rata dugo godina upravljao arhimandrit Valerijan, potonji vikarni episkop sremski iz cuvene porodice Pribicevic.

Crkva proslavlja medju svetima "blazenoga, mladoga cara i mucenika" Urosa 15. decembra, na dan njegovog upokojenja, zajedno sa njegovom majkom Jelenom, u monastvu Jelisavetom - Evgenijom.

U manastiru Jazak, inace posvecenom Duhovima, vernici su se na praznik cara Urosa okupljali i u godinama dok su mosti privremeno bile u Beogradu. Njegov kult, nekada snazan na Kosovu, prodro je do Svete Gore i Rusije, a vec vekovima je vrlo snazan na prostoru slavne Karlovske mitropolije.

Urosevac je dobio ime po Sv. caru Urosu. Podrucje Urosevca bilo je omiljeno prebivaliste srpskih vladara - tu su im bili i mnogi dvorovi. Izgradjeno je mnostvo crkava. U Urosevcu i okolini poruseno je 11 crkava. Tri su sagradjene u 14. veku, a ostale u 20. veku, u rasponu od 1925. do 1995.

Slika 1: Poruseni manastir

Slika 2: Nije postedjen ni bor cara Dusana iz 1336. - posecen je i zapaljen

Zivica TUCIC

Biblijske misli

U PISMU STOJI

"Biblija" moze da bude jedina knjiga u kuci, ali kuca bez nje ne moze. Kao ni bez lampe, ili bez vatre Velika knjiga, tvrdih crnih korica.

Na njoj utisnut zlatni krst.

U kuci, nalik drugom namestaju, stoji na istom mestu - svetlom, ili se to od krsta cini da sjaji.

Moze da bude jedina knjiga u kuci, ali kuca bez nje ne moze. Kao ni bez lampe, ili bez vatre.

Nje se svako masi kad mu je odista potrebna.

Kad kazemo knjiga, mislimo "Biblija".

Ona je uvek nova, pa i kad ima sto godina.

Nov je i "Stari zavjet".

Knjiga koja se cuva, jer se veruje da ona cuva nas.

Nju nikom ne pozajmljujemo - ne zato sto je ne bismo dali: u njoj stoji da treba dati - nego stoga sto nju svako ima.

Ne zna da ima "Bibliju", a ima.

Zna price i izreke i to je "Sveto pismo": primeri i prigovori - osnovna nauka.

Uci se od rodjenja

Biblija se uci od rodjenja, a nesto nam je ugradjeno u prirodu jos u doba prvog coveka. Pred smrt, cita se pokoji Zavjet, kao amanet, da se zapecati jedan, a pripremi za zivot u koji verujemo.

Svaki zivot svede se na jednu pricu, ili na jednu misao.

Svaka misao izrazava smisao zivota.

Mislimo da su zivotna iskustva, a ono su "Psalmi Davidovi". Kucno vaspitanje - Bozije zapovesti. Dobrota - nauka Hristova. Ljudsko - rec Bozija.

U hotelima na Zapadu "Biblija" stoji uz uzglavlje. U seoskim kucama po nasim brdima, "Biblija" stoji blizu ikone. Ponekad je u onom kovcegu sudbine u kojem je majka donela svoju devojacku spremu, sa babinom ukopnom kosuzom i zlatnim vezom, prstenom-uspomenom, medazom Obilica... Tapije na okucnicu... To su stvari koje se posveceno cuvaju, ali su tu zajedno, spremne da se mogu poneti. Ako izbije kakav potop, ili rat, bezanija, pozari, zbegovi. Tu su stvari koje se ne mogu prodati: licne. Bez njih ne postojimo. Drugima ne trebaju, drugi imaju svoje.

Svako u zivotu sebi nabavi "Bibliju". Kao sto sebi kupuje svecu.

U "Bibliji" - "Svetom pismu", verujemo, nalazi se kljuc naseg zivota: radjanja i smrti. Sudbina svakog naroda. A jos vise, onoga izmedju: smisla i dela koje je nas zivot.

Nas zivot, svaciji i svakakav, delo je Bozije. Taj zivot je na pogledu Boga i mi, ako smo ljudi, nemamo kud, nego da cinimo kako u Pismu stoji - "kako Bog zapoveda".

"Kako Bog zapoveda" - to je izreka mnogih. I nehotice govorimo jezikom "Biblije" - biblijske misli. "Kako Bog zapoveda" -

to je popularno ime za hiljade hiljada misli, poslovice, izreka. Pravila. Zakona - Bozijih i ljudskih, mada se oni ne mogu razdvojiti.

Bozija nauka

"Sveto pismo" je Bozija nauka. Bozija nauka je moralna i prirodna nauka. U njoj su misli - biblijski imperativi: zapovesti.

"Biblija" se moze shvatiti i jednostavno i slozeno. U njoj ima misao za svakoga. Moze se razumeti kao jedna misao, iz koje proishode sve ostale, neizbrojive misli, od kojih mnoge imaju vise znacenja, a do nekih tek treba doci.

Do nas su dosle u prevodima Dj. Danicica i V. Karadzica, dvojice zacetnika savremenog srpskog jezika. Kao i taj jezik koji tvori, zacela se u srpskom rodu Bozija nauka, jasnije i sire nego ranije, kad se sve slutilo i osecalo snagom vere i instinkta, ili kad se, u doba Svetog Save - ucilo u posvesenim skolama najvisih duhovnih stremljenja.

U nebo i u sebe

Izmedju tih skola, u hriscanskim manastirima, i saznanja u podvizanjima po monaskim celijama, s jedne strane, i usmenog narodnog iskustva iz pogleda u nebo i u sebe ("Ko na brdu, ak' i malo stoji..". NJegos), s druge strane, postoji saglasnost. U nasoj narodnoj knjizevnosti i u "Gorskom vijencu" puno je biblijskih misli. Zato nam se cini da smo neke misli iz "Biblije" oduvek znali. One su ugradjene u nase bice i u nase postojanje pre svake skole, samo ih treba prepoznati.

"Sveto pismo" je veliki recnik srpskog jezika. Ovaplocenje misli da "u pocetku bjese rijec, a rijec bjese u Boga. Sve je kroz nju postalo, i bez nje nista nije postalo sto je postalo. U njoj bjese zivot, i zivot bjese vidjelo ljudima" - (Sveto jevandjelje po Jovanu). Taj recnik je jezik na delu, u funkciji stvaranja, u zivoj upotrebi. Misao u reci je zivot jezika: bukvar zivota. Biblija naroda.

Enciklopedija pravde i istine.

Registar vere i ljubavi.

Vrhunska poezija.

Kletva: "Potamnjele zvijezde u sumracje njezino, cekala vidjelo i docekala ga, i ne vidjela zori trepavica" (Knjiga o Jovu).

Opomene i oslonci.

Kao sto stoji u "Svetom pismu".

Slika: Sveti prorok Ilija Freska iz Gracanice

Dragan LAKICEVIC

Sezdesetak javnih licnosti podrzalo povratak veronauke

POCETAK RASKIDA SA KOMUNIZMOM

Beograd - Oko 60 profesora, akademika i javnih licnosti podrzalo je povratak verske nastave u javne skole u Srbiji. "Ocekujemo da povratak verske nastave oznaci pocetak istinskog raskida sa komunistickim i postkomunistickim nasledjem u obrazovanju, kulturi i umetnosti, i da postane simbol predstojece sustinske reforme obrazovnog sistema", navodi se u pismu ciji su inicijalni potpisnici Slobodan Rakitic, Matija Beckovic, Danko Popovic, Dragomir Acovic i Sima Avramovic.

U pismu koje je juce dostavljeno Beti, ocenjeno je da verska nastava "izgradjuje slobodnu i odgovornu licnost učenika, sposobnu da u zivotnim iskusenjima primeni bastinu celokupne evropske duhovnosti, morala, kulture i civilizacije". Potpisnici smatraju da veronauka umanjuje mogucnost sirenja bolesti zavisnosti i kriminaliteta medju uenicima. "Verska nastava vracena je onima kojima je uzeta i nece je pohadjati niko ko je ne zeli. Zato napadi i klevete usmereni protiv njenog povratka jesu isto sto i otvoren poziv na krsenje osnovnih ljudskih prava verujucih gradjana Srbije i cine nastavak ideologije i prakse Komunisticke partije", navodi se u pismu i dodaje da veronauka pripada i tradiciji "gradjanskog drustva", tako da je prisvajanje tog pojma od protivnika verske nastave "zloupotreba".

Pored inicijalnih potpisnika, pismo su, izmedju ostalih, potpisali Ivan Antic, Svetlana Velmar-Jankovic, Slobodan Vitanovic, Dinko Davidov, Milovan Danojlic, Gojko Djogo, Vojislav Djuric, Vladeta Jerotic, Milorad Pavic, Branko Pesic, Branko Popovic, Kosta Cavoski, Dusan Kovacevic i Vasilije Krestic.

Svecanost pod Kablarom

OSVECEN MANASTIR SV. USPENIJA

Ovcara Banja, 23. septembra Svetom arhijerejskom liturgijom danas je, na Jovanjskom brdu pod Kablarom, osvećen novoizgrađeni manastir Sv. Uspenija presvete Bogorodice. U činu osvećenja učestvovali su zicki episkop Stefan, dabrobosanski mitropolit Nikolaj, niski episkop Irinej, uz sasluženje više sveštenika i monaha i pojanje horova "Svetog Vaznesenja" iz Cacka i Crkve sv. Djordja iz Cuprije.

Episkop Stefan je na osvećenju porucio da nas nasa stara slava gleda kroz zenicu manastira, jer su vekovima bili najcvrsci stubovi na kojima je pocivala zgrada nase duhovne svesti, savesti i odgovornosti. Oni su u nekim vremenima bili, a i danas su, duhovni centri i zborista, cak i kad bi ostajali u rusevinama i zgaristima ziveli su kao misionari i nadahnuce nasih novih nada, vaskrsenja i slobode.

Odlukom Svetog Sinoda SPC, ordenom Svetog Save drugog stepena odlikovan je ktitor novog manastira Milos Velimirovic iz Cacka, a visoko crkveno priznanje urucio mu je episkop Stefan.

Manastir Sv. Uspenija bio je sagradjen u srednjem veku, kad i ostali u klisuri izmedju Ovcara i Kablara, i to na oko 250 metara iznad

manastira Jovanje, i u to doba bio je lavra sa vise od 300 monaha. Iz Uspenija se u ono vreme oglasavalo veliko zvono koje se culo i u 16 kilometara udaljenom Cacku, a Turci su hram porusili najverovatnije 1815. godine, kad se i zvonu gubi trag.

Od tada je Uspenije bilo pusto sve do dolaska vladike Nikolaja Velimirovica koji je 1939. godine tu podigao malu crkvu. Tu je sluzba drzana do 1991. dok bogomolja nije dotrajala.

Na istom mestu, ktitor Velimirovic potpuno je obnovio crkvu sa novim ikonostasom i ikonama, podigao konak, trpezariju i zvonaru, a dovedeni su struja i voda. Ktitor je naveo da je u gradnju manastira ulozeno oko 800.000 maraka i da ce, po blagoslovu vladike Stefana, najverovatnije da bude muski.

Devet manastira u Ovcarsko-kablarskoj klisuri kojom vijuga Zapadna Morava narod naziva Srpskom Svetom Gorom, a neki izvori tvrde da je ovo prvi put u nasoj novijoj istoriji da jedan covek sam podize manastir.

Slika: Freska uspenja Presvete Bogorodice iz manastira Gracanica

G. Otasevic
